VREEMDELINGEN?

DOOR

MR. B. DE GAAY FORTMAN.

Blijkens een bericht in de *Amigoe di Curaçao* van 5 April (Juni?) 1920 leverde op de vergadering van het „Algemeen Nederlandsch Verbond” te Curaçao van 29 Mei ll. een der aanwezigen „een treurige bijdrage tot welke zonderlinge conclusies onze wet op het Nederlandschap soms leidt”.

Het geval is volgens het verslag aldus:

Eene vrouw van een der Bovenwindsche eilanden had nog vóór haar huwelijk een kind gekregen, en was later met den vader van het kind, een Duitscher, die in Nederlandschen krijgsdienst gegaan was, getrouwd. Het kind kon geen paspoort krijgen, noodig voor eene reis naar Amerika, daar het evenals de vader geen enkele nationaliteit had.

Uit dit laatste meenen wij te moeten besluiten, dat het kind bij het huwelijk zijner ouders is gewettigd.

De spreker ter vergadering voegde aan zijne mededeeling toe, dat alle moeilijkheden hadden kunnen worden voorkomen, als de moeder indertijd het kind als het hare had erkend, want dan zou het als Nederlandsche ingeschreven zijn.

Om met dit laatste te beginnen — ligt hier geen taak voor de Voogdijraden, die onze West-Indische koloniën toch ook bezitten? Naar wij meenen, wijzen in Nederland de Voogdijraden de moeders van niet-erkende kinderen geregeld op hare verplichting om deze kinderen te erkennen, waarmee ook het kind gebaat is. In deze ko-

loniën dringt dit laatste nog meer, gelijk uit bovenstaande opmerking blijkt. De Koloniale Verslagen weten al sinds de instelling niets bijzonders te berichten omtrent de werkzaamheden der Voogdijraden op de Bovenwindsche eilanden. Eigenlijk is zoo iets onbegrijpelijk, maar mogen zij zich in het vervolg althans tot de zoo even genoemde werkzaamheid aangetrokken gevoelen.

Intusschen wordt in de aangehaalde mededeeling de aandacht gevestigd op eene onbillijkheid, zoo hier al niet kan worden gesproken van eenen misstand, gevolg van eene leemte in de wet.

De bevolking der West-Indische koloniën bestaat grootendeels uit *Nederlanders*. Immers deze staat, bij art. 5 sub 1° van het Burgerlijk Wetboek destijds verleend aan allen, die binnen het koninkrijk of deszelfs koloniën zijn geboren uit ouders, aldaar gevestigd, bleef behouden op grond van de Overgangsbepaling van de wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* no. 268) op het Nederlanderschap en het ingezetenschap, en door hunne afstammelingen werd die staat verkregen op grond van het nationaliteitsbeginsel, neergelegd in artikel 1 dier wet.

Het is bekend, dat de uitzondering bij de genoemde overgangsbepaling gemaakt voor hen, die in Nederlandsch-Indië ingevolge de wet van 2 September 1854 (*Staatsblad* no. 129) als inlanders en met dezen gelijkgestelden worden beschouwd, in 1910 geleid heeft tot eene regeling van het Nederlandsch *onderdaanschap*, grootendeels gebouwd op het territorialiteitsbeginsel. Nederlandsch onderdaan is volgens de wet van 10 Februari 1910 (*Staatsblad* no. 55), houdende regeling van het Nederlandsche onderdaanschap van de bevolking van Nederlandsch-Indië ook:

1°. zij, die in *Nederlandsch-Indië* zijn geboren uit ouders aldaar gevestigd, of, is de vader niet bekend, uit een aldaar gevestigde moeder; en

2°. de in *Nederlandsch-Indië* geboren, wier ouders niet bekend zijn.

Is derhalve de openstelling van openbare bedieningen

ook voor allen, „die in eene der West-Indische koloniën van den Staat uit ouders, aldaar gevestigd, geboren zijn” (art. 7 der Regeeringsreglementen van Curaçao en Suriname) in onze West vrijgeviger geregeld dan in Oost-Indië, waar de toegang tot den staatsdienst zonder meer aan het Nederlanderschap gebonden is gebleven, door de bepalingen omtrent het Nederlandsche onderdaanschap bezit Nederlandsch-Indië eene regeling, waarvan, afgescheiden van de vraag, of overname in denzelfden vorm aanbevelenswaardig zou zijn, in gevallen als het onderhavige het gemis gevoeld wordt. Door algeheele uitschakeling van het territorialiteitsbeginsel heeft men in de bestaande omstandigheden eene categorie „ingezetenen” doen ontstaan, die, hoewel mogelijk zonder nationaliteit zijnde, tot de hoogste landsbedieningen in de kolonie, door den Koning op te dragen, zelfs tot het lidmaatschap van den Kolonialen Raad, benoembaar zijn, en desalniettemin als „vreemdelingen” de bescherming van den Staat met name in den vreemde en tegenover vreemde mogendheden missen moeten, behoudens de uitzondering, gemaakt in de uitleveringswet van 6 April 1875 (*Staatsblad* no. 66), die uitdrukkelijk als Nederlanders ook beschouwt „hen, die in de Nederlandsche koloniën of bezittingen in andere werelddeelen uit aldaar gevestigde ouders zijn geboren”.

In bovenstaande mededeeling zal den lezer ook nog om een andere reden dan de reeds genoemde de slotopmerking van den spreker getroffen hebben. Is die wel juist? Aangenomen, dat de moeder Nederlandsche was, en vóór haar huwelijk het kind erkend had, zou dit dan niet bij de latere wetting den staat van den vader verkregen hebben?

Inderdaad was aldus de gangbare opvatting. De erkenning (en wetting) werd geacht steeds terugwerkende kracht te hebben tot op het tijdstip der geboorte. Naar aanleiding eener opmerking in het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer bij de behandeling der wet op het Nederlanderschap antwoordde de Regeering destijds: „In de meening, dat de nationaliteit der ouders op het

tijdstip der wettiging en der erkenning *niet* op dat der geboorte beslissend moet zijn ten aanzien der gewettigde en erkende natuurlijke kinderen, kan de Regeering niet deelen. Het afstammingsbeginsel zelf brengt mede, om het oogenblik, waarop de afstamming plaats heeft, als uitgangspunt ter bepaling der nationaliteit aan te nemen. Voor de erkenning kan de vader of moeder een willekeurig tijdstip kiezen. Op die wijze mag de nationaliteit niet bloot in handen van bijzondere personen gelegd worden. Door de erkenning ook staat wettelijk vast dat het kind den man, die het erkent, tot vader heeft; dus: die erkenning werkt terug tot op het tijdstip der geboorte en dientengevolge behoort het kind de plaats in te nemen, die het als kind van dien man op het tijdstip der geboorte zou gehad hebben".

In *De Gemeentestem* no. 3023 leest men in een ecirculaire van den Commissaris der Koningin in Zuid-Holland: „De vraag is gerezen of een natuurlijk kind door een niet-Nederlandschen vader erkend van eene Nederlandsche vrouw tengevolge van die erkenning al dan niet ophoudt Nederlander te zijn. De Minister van Binnenlandsche Zaken, wien ik ter zake om inlichting verzocht, deelt mij mede, dat hij zich vereenigt met het gevoelen van zijn Ambtgenoot van Justitie, volgens wiens meening de erkenning terugwerkt tot op het tijdstip der geboorte van het kind en dientengevolge het kind den staat van zijn vader moet volgen. De erkenning heeft dus tot gevolg, dat bedoeld kind ophoudt Nederlander te zijn" ¹⁾).

Intusschen schijnt de Curaçaosche burgerlijke stand, immers van dezen zal de inlichting wel afkomstig zijn, gerechtvaardigd te worden tegenover de administratieve macht in het moederland. Het *Weekblad van het Recht* van 18 Juni 1920 (no. 10572) toch bevatte eene uitspraak van den Hoogen Raad, waarin is beslist, dat de staat van Nederlandschap, welke het in het Rijk geboren, noch door den vader, noch door de moeder erkend

¹⁾ Bovenstaande aanhalingen zijn ontleend aan eene mededeeling in *De Gemeentestem* no. 3589.

natuurlijk kind, krachtens art. 1*d* der wet op het Nederlandschap bezit, door erkenning door niet-Nederlandsche ouders niet verloren gaat, daar art. 7 dezer wet onder de gevallen, waarin het Nederlandschap verloren wordt, niet noemt dat van erkenning door niet-Nederlandsche ouders¹⁾. Deze uitspraak is nader bevestigd bij een arrest van ons hoogste rechtscollege d.d 9 Juni 1920, opgenomen in *De Gemeentestem* no. 3589. Hetzelfde argument, gelegen a contrario in art. 7 der genoemde wet, geldt ten opzichte van het alleen door de moeder erkend natuurlijk kind, waarvan tijdens de geboorte de moeder den staat van Nederlander bezit.

Ten vorigen jare heeft men met het oog op de hervorming van het burgerlijk procesrecht de kolonie Curaçao ten voorbeeld aan het moederland gesteld. Op het gebied der wetsinterpretatie door de administratieve autoriteit kan waarschijnlijk hetzelfde gezegd worden, daar het niet waarschijnlijk is, dat de eerst aangehaalde beslissing van den Hoogen Raad reeds in de kolonie bekend was.

¹⁾ Het geval was als volgt. W. S. was in 1897 te Rotterdam geboren uit de ongehuwde moeder W., die bij haar huwelijk met N. S., evenals deze, het kind W. S. had erkend. N. S. was een Duitscher. W. S. was bij zijne geboorte uit eene ongehuwde moeder in het Rijk, en noch door den vader noch door de moeder erkend zijnde, Nederlander. Ter zake zijner door de Belgische Regeering gevraagde uitlevering wendde W. S. zich nu tot den rechter om eene beslissing, daarbij aanvoerende, dat in zijn Nederlandschap geen verandering zou zijn gebracht door de latere erkenning. De H. R. voegt aan boven meegedeelde overweging nog deze toe: „dat wel art. 2*b* dier wet een geval noemt, waarin het Nederlandschap slechts wordt aangenomen, zoolang niet van afstamming blijkt, welke het zou uitsluiten, maar de bepaling van dit artikel niet analogisch mag worden toegepast tegenover die van art. 1*d*, welke het rekening houden met de afstamming uitsluit en aan verandering van den burgerlijken staat geenen invloed toekent.

Uit eene ingezonden bijdrage in *Weekblad van het recht*, no. 10577, blijkt intusschen, dat de beslissing van den Hoogen Raad geen onverdeelde instemming vindt.

Dordrecht, Juli/September 1920.